

**Részletek Fejes István: Középiskola a határon
A középfokú oktatás fél évszázada Battonyán
2002
című könyvéből a szerző engedélyével**

" AZ ELSŐ ÉVEK: 1947-1953

Az iskolaszervezés gondjai, a tantestület kialakítására az első tanulók beiskolázása miatt a tanévkezdés elhúzódott. A nehézségeket növelte az átadásra került Polgári Fiúiskola épületének állaga is.

A várva várt ünnepélyes tanévnyitóra 1947. november 16-án került sor a községháza tanácstermében.

Az ünnepélyre sokan voltak kíváncsiak és büszkék is. A tanévnyitó beszédet Szilvássy István megbízott igazgató tartotta. Méltatta a képviselő-testület, az előjárók - dr. Juhász Zoltán járási főjegyző, Sévity Koszta községi bíró, valamint ifj. Lehóczky András községi jegyző - felbecsülhetetlen érdemeit, amit az intézmény-alapítással kapcsolatban tettek.

Az ünnepség hangulatát jól tükrözi a megnyitó beszéd néhány gondolata: *"Hány hasonló község szeretné ma a Battonyai Állami Gimnáziumot magáénak vallani, a maga drága újszülöttének hinni". " ...Tudomásul veszem, hogy a község képviselő-testülete a gimnázium létesítésének és fenntartásának összes dologi terheit a folyó iskolaévtől kezdődően folytatólagosan kötelezően vállalta. "*

Az érdemi oktató-nevelő munka a nem éppen ideális körülmények ellenére elindult.

A rendelkezésünkre álló források hű képet adnak az új intézmény nehézségeiről: 1948. március 12-13-án Dombi Béla tankerületi főigazgató-helyettes látogatást tett a gimnáziumban.

Az itt készült jegyzőkönyv jól szemlélteti a kezdeti állapotokat:

"...Az épület masszív, korszerű, de csak egyes részei vannak használható állapotban, mivel a háború alatt az iskola udvarán felhalmozott lőszeranyag gondatlan kezelés következtében felrobbant, s a robbanás ereje az épületet részben használhatatlanná téve megrongálta. Eddig öt helyiséget hoztak rendbe, illetve tettek használhatóvá az emeleti részen. Közülük egyet tanteremnek, egyet rajzteremnek használnak, egy-egy helyiség az igazgatói iroda, illetve tanári szoba céljait szolgálja, az ötödik szobában az iskola altisztje lakik. Ez utóbbi elhelyezése természetesen ideiglenes és az altiszti lakás megürülésig tart csak. További három helyiség rendbe hozása a következő tanév elejére történik meg, ha a gimnáziumnak szüksége lesz rá.

A gimnázium használhatja a vele egy épületben elhelyezett polgári iskola szertárait. Mivel a gimnáziumnak szertári és könyvtári anyaga nincs, kívánatos lenne, hogy a tanév végén a Polgári iskola szertári és könyvtári anyagát a gimnázium kapja meg. A polgári iskola u. i. a tanév végén megszűnik, s ingóságai megfelelő kiinduló pontot jelentenének a gimnázium felszerelését illetően. Ebben az esetben a gimnázium szertári és könyvtári anyaga a szükséges, de a polgári iskola ingóságai közül hiányzó címek pótlás-szerű beszerzésével volna megszervezhető. A földszinti részen a gimnáziumnak használható felszereléssel rendelkező és elég tágas tornaterem áll rendelkezésére. A tornaterem padlózata azonban javításra szorul. Az udvar elég tágas, homokborítású, jórészt nyílt felület. Szükséges lenne azonban az udvarral szomszédos és jelenleg is kerti művelés alatt álló területrésznél csere útján az iskola részére való átadása, ahol botanikus kertet és gyepesített játszóteret lehetne létesíteni. Mindkét létesítmény az iskola oktató munkáját nagy mértékben eredményesebbé tenné. "

A nyelvi és vegytani órákat télen a tanári szobában, tavasztól kezdve pedig a rajzteremben tartották. A fűtést így biztosították, mivel az épület kéményei közül több javításra szorult."

"Tanárok, tanulók

A tárgyi és dologi hiányosságok mellett feltétlenül szólnunk kell a személyi ellátottságról. Az 1947/48. évi tanévben a gimnáziumnak tulajdonképpen egy miniszteri rendelettel megbízott igazgatója és két, miniszteri rendelettel kinevezett rendes tanára volt. Az utóbbiak csak 1948 januárjában foglalták el állásukat. Szilvássy István megbízott igazgató (magyar-latin szakos) a pestszentlőrinci állami gimnáziumtól került áthelyezésre. Dr. Jeney János (magyar-latin szakos) a szentesi állami gimnáziumtól és Kőszeghy Zsuzsanna (latin-német szakos) Szentgotthárdról került az intézményhez."

"A természettudományi tárgyakat helybeli óraadó tanárookra, az angol nyelvet dr. Ipacs Lajos járásbírói jegyzőre, a testnevelés tanítását Windisch Lajos óraadóra bízták. Az egészségtant dr. Kószó Pál helybeli orvos tanította. Heti 2-2 órában hat lelkész tanított hittant, tükrözve a község nemzetiségi és vallási összetételét is.

A beiratkozott tanulók száma a tanév elején 36 fő volt. Néhányuk kivételével a polgári iskola IV. osztályának elvégzése után léptek tovább. Az V. évfolyam valójában a gimnázium első osztálya volt. Egy tanuló magántanuló volt. Márciusban 1 tanuló kimaradt. Év közben - 1948. január 19-22. között - a tanulók többsége különbözeti vizsgát tett. Ennek következtében félévi bizonyítványt már kaptak. Az előírt tanítási napokat teljesíteni - a késői kezdés miatt - nem tudták.

Az első osztály összetétele az első tanév végén: 18 fiú és 16 lány.

Életkorukat tekintve: 4 tanuló 1929-ben született, 1930-ban 2 fő, 1931-ben 10 fő, 1932-ben 7 fő és 1933-ban 11 fő."

"A tanulók közül 33 fő battonyai lakos, 1 tanuló volt csak magánháznál lakó. Az első tanév során a környező iskolákból a gimnázium beiskolázni nem tudott.

A gimnázium nappali tagozatos oktatás mellett 11 tanulóval *Dolgozók gimnáziuma* is nyílt, s e felnőttek közül csak 6 fő tett vizsgát; kevés létszám miatt a tagozat az első téli tanfolyam után megszűnt.

Az első tanévben, az intézményben önképzőkör, karének és sportkör működött.

1948. május 28-án a képviselő-testület először tárgyalta a gimnáziumhoz kapcsolódó internátus (kollégium) ügyét. A képviselők a törvényhatóság által elkészített szerződés-tervezetet nem fogadták el. A kiszemelt épület - a volt járási főjegyzői lakás teljes ingatlanja - fenntartási költségterheit a község nehéz anyagi helyzete miatt felvállalni nem tudta, mivel a kijelölési jog Csanád vármegyét illette meg.

Ez az esemény kétségkívül megzavarta a beiskolázást. Szilvássy István mb. igazgató szegedi Tankerületi Főigazgatóhoz írt levelének első részéből kitűnik, hogy mind a Főigazgatóság, mind pedig a Vallás és Közoktatási Minisztérium támogatta VII. osztály indítását.

Az intézményvezető 15 község jegyzőjéhez írt tájékoztató levelet, melyben kérte, hogy jelezzék, hány tanulóra számíthat a battonyai gimnázium. "Néhány heti várakozás után most sorra kaptam értesítést 15 község előljáróságától. Minden eszközt felhasználtak az ügy érdekében, de egyetlen községből egyetlen diák nem jelentkezett ("szülő sem") a VII. oszt.-ba, sőt még az V. vagy VI.-ba sem."

A beiskolázási gondok háttérben közlekedési (bejárási) hiányosságok, de főként *internátus (kollégium) hiánya* állt. A levél második részében az intézményvezető szaktanárokat kér a következő tanévre: egy mennyiségtan, egy természettudomány és egy magyar-angol vagy angol-történelem szakos tanárt.

A battonyai képviselő-testület nem nyugodott bele a Csanád vármegyei döntésbe. 1948. június 30-án tartott rendkívüli közgyűlésen határozatba foglalta - Csanád vármegye engedménye alapján -, hogy vállalja előnyösebb feltételek mellett a volt járási főjegyzői lakás *kollégiummá* való átalakítását és működését."

"Nagy Sándor a polgári fiúiskola megbízott igazgatója a tankerületi főigazgatóhoz írt levele arról tanúskodik, hogy az iskola összes bútorzatát és felszerelését tételesen, értékkel a megszűnő polgári fiúiskola átadta.

A szerény vagyoni gyarapodás mellett a község képviselő-testülete a "fizikai és vegytani szertár felszerelésére, tanári könyvtári beszerzésekre, irodai felszerelésekre 11.000 Ft-ot irányzott elő" és "az állami gimnázium 3 tantermének rendbehozatalára 20.000 Ft összeget irányozt elő az 1949. évi háztartási költségvetés terhére".

Az igazgató, Szilvássy István 1948-ban áthelyezését kérte.

"Az 1948/49-es (második tanévben) még nem javultak alapvetően az iskola személyi és tárgyi feltételei.

Az iskola 1 osztállyal nőtt, az V. osztály 26 fővel indult. E tanévnek is legnagyobb problémáját a természettudományos tantárgyak szaktanári ellátási hiánya okozta. A kisszámú nevelőtestület lelkesedése, önfeláldozó munkája példaértékű, pedig a község társadalmi segítése bonyolult, a helyi anyagi források az államosítások következtében elapadtak.

1949. január 20-án a Szegedi Tankerületi Főigazgatóság, mint felügyeleti szerv *a gimnázium fenntartása tárgyában* értekezletet hívott össze. Ezen az értekezleten a helyi iskolák igazgatói, - a már működő - tanulóotthon igazgatója, a község vezetői és a Magyar Dolgozók Pártja képviselője vett részt. Állásfoglalás született az *iskolaközponttá válás* és az *internátust hálózat* kiépítése mellett. Az értekezlet a gimnázium további fenntartása mellett foglalt állást.

Januárban új tanárral nőtt a tantestület létszáma. Megtörtént a tanárok átminősítése. Márciusban Lángh István magyar-latin szakos tanár személyében új megbízott igazgató került az intézmény élére.

A beiskolázás eredményes volt: az akkori V. osztályba 53 tanuló jelentkezett.

1950-es év: változásokat hozott a gimnázium és a község életében.

1950. január 24-én kihirdetett 2700/1949. sz. miniszteri rendelet kimondta az intézmény *teljes államosítását*. Ez a változás pozitív hatással volt a gimnázium életére, mivel az épület állami tulajdonba került, így javultak a fenntartási lehetőségek. Az állam vállalta 1 tanterem helyreállítási költségeit, ennek indoka volt: 55 jelentkezővel indult az I. évfolyam. A Vallás és Közoktatási Minisztérium táviratilag engedélyezte

párhuzamos osztályok indítását. Ez az engedélyezés megerősítette a gimnázium arculatának alakulását: párhuzamosan működhetett a *humán és reál tagozat*.

A település életében sorsdöntő változást hozott a közigazgatás átszervezése. Csanád vármegye 1950 januárjától megszűnt, így településeinek egy része Csongrád megyéhez, Kelet-Csanád települései Békés megyéhez kerültek. Mindez maga után vonta, hogy megszüntették a battonyai járást. A kialakult tanácsrendszer Mezőkovácsházát tette a régió központjává. Békéscsaba - mint új megyeközpont - még messzebbre került (65 km) a községtől.

A Szegedi Tankerületi Főigazgatóság megszűnésével a *tanügyek irányításai* a Békés megyei Tanács V. B. művelődésügyi osztálya tette át, emellett jelentős befolyásoló szerepet kapott a mezőkovácsházi járás művelődésügyi osztálya is."

"Az átszervezés szomorú következménye a tanulólétszám évközi csökkenése. 1949 szeptemberében - beiratkozáskor- 141, félév után 1950 januárjától 114 főre csökkent a létszám. A lemorzsolódás okát a közlekedési viszonyok kedvezőtlen volta és a magas tandíj idézte elő.

A tanév záró értekezlet jegyzőkönyve 112 osztályozott tanulóról ad képet:

A tanév pozitívuma: a tanév végén érettségi vizsgát tett az iskola 23 tanulója (oszt.főnök: dr. Jeney János). Közülük 17 tanuló 1947-ben is tanulója volt az iskolának.

	Humán	Reál tagozat
Kitűnő:	2	2
Jeles:	19	8
Jó:	17	11
Közepes:	21	18
Elégséges:	2	4
Elégtelen:	5	3
	66	46"

"Az **1950/51-es tanév** is a változások éve volt. Teljessé vált a négy évfolyamos gimnázium. Lángh István igazgató távozott az intézmény éléről. Utóda Kiss Ernő történelem-földrajz-orsz szakos tanár lett. A nevelőtestületnek 9 törzstagja volt.

Az általános iskola kiköltözött az épületből, s nyáron jelentős költségvetési támogatással tatarozták az intézmény épületét."

"Az **1951/52-es tanév** pozitívuma: a tanulói létszám növekedése.

- I. osztályba 76
- II. osztályba 48
- III. osztályba 42
- IV. osztályba 20

Tehát összesen 183 tanuló iratkozott be.

A nevelői létszám 1 fővel csökkent, mivel az egyik matematika-fizika szakos tanárt áthelyezték. Az intézmény munkatervet fogadott el, így szervezettebbé vált az oktatás. Működni kezdtek a szakkörök. A tanév végén 19 érettségiző közül 18-an jelentkeztek továbbtanulásra, akik túlnyomó többségét felvették az egyetemekre és főiskolákra.

A nyári szünetben a tanulók közül ötvenen a Mezőhegyesi Állami Gazdaságban, tizenheten pedig Sztálinvárosban (Dunaújváros) dolgoztak.

E közben a szertárak bővültek, az iskolai könyvtár állománya több száz kötettel gyarapodott."

Az 1952/53-as tanév

"A tantestület fiatal nevelőkkel erősödött. A tanulmányi színvonal emeléséhez bevezették a *tanulósobai foglalkozási*. (Két csoportban - a 218 tanuló közül - csaknem 100 tanuló vett részt.) A tanév végi iskolai tanulmányi átlag 3,6! A tanévet lezáró nevelési értekezleten **az intézmény felvette Mikes Kelemen nevét**.

Ez az akkori döntés elég merésznek tűnhetett, mivel a névadó gróf is és száműzött is volt. Szerencsére a névválasztás elkerülte az illetékesek figyelmét. Az **intézmény hivatalos neve: Állami Mikes Kelemen Gimnázium** (1964-ig). A névválasztás igen találó volt: a település, a középiskola itt él az országhatáron. Ezt a nevet mindenki magáénak érzi. A névviselés morális tartást is tükröz: a hűséget, a példamutató hazaszeretetet, a szülőföld szeretetét - "itt a végeken".

"Az **1953/54-es tanév** a középiskola történetében a "gyarapodás" éve: I. osztályba 110 (!) tanuló iratkozott be. A demográfiai csúcs mellett kétségtelen könnyítette a beiskolázást, hogy a volt Zárda (polgári leányiskola) épületében 1952 óta leány diákotthon működött, így a bejárasi gondokkal küszködő tanulók problémái enyhültek. Az iskola összlétszáma 250 tanuló.

Az iskola épületébe bevezették a vizet, így a laboratóriumi gyakorlatok elvégzése megvalósult. Botanikus kertet létesítettek, amelyben növénytermesztési kísérleteket végeztek. Az iskola biológia szakos igazgatóhelyettese - Heszler József - több újítását országos pályadíjjal jutalmazták.

Kevés oktatási intézmény mondhatja el, hogy a testnevelés oktatásához tanterem és sportpálya áll közvetlen rendelkezésére. Az iskola mögött 130 m hosszú kerítéssel választották le a létesítményt.

A tanulók év végi tanulmányi átlaga 0,4 tizedet romlott (3,2).

Az **1954/55-ös tanévben** az iskola 8 osztályossá vált, ekkor 251 tanulója volt. I. osztályba 81 tanuló jelentkezett. E tanévben az Oktatásügyi Minisztérium Középiskola Főosztálya a megyei szervekkel együttműködve átfogó, tematikus látogatást végzett.

A lezáró jegyzőkönyv szerint "...a battonyai gimnáziumban több jó kezdeményezés van, amelyet értékelni és népszerűsíteni kell. Az iskola eredményes, sok tekintetben áttörő munkát végez. Előfordulnak még megoldatlan kérdések, amelyek felszámolására biztosítékot nyújt az iskola pár éves története, eredményes fejlődése. A gimnázium profilja egyre inkább gyakorlati jellegűvé válik."

Az elismerő méltatás az akkori 14 szaktanár tevékenységét is jelentette.

E tanévben készült el *a gimnázium első házirendje*, amely csak a kötelelességeket és tilalmakat sorolta fel.

Az **1955/56-os tanév** sajátossága, hogy problémamentes volt. A tanulói létszám 256 fő. Tanév elején három új nevelővel gyarapodott a tantestület. Közülük visszatért az első volt diák, immár tanárként. (A tradíció folytatódik!) A tanulmányi eredmények stagnáltak (3,4). A téli szünet szénhiány miatt hosszúra nyúlt.

A tanév fő jellemzője *a politechnikai oktatás* megalapozása volt. A másik jelentős változás: az intézmény új profillal bővült. A felnőttek részére - a 2900/1948 (III. 11) Korm. sz. rendelet, az 1055/1953 (IX. 19) MT: határozat alapján - *levelező tagozatot* szerveztek. (Az oktatási forma napjainkig fennáll.) A levelező hallgatók az 1961/62-es tanévig Orosházán, majd azt követően helyben érettségiznek.

Az **1956/57-es tanév** változatlan (256 tanuló) létszámmal indult. (Az 53 érettségiző helyébe 53 I. osztályos tanuló lépett.) A tanévben az iskola élén vezető-váltás történt: Kiss Ernő igazgatót Heszler József biológia-kémia-földrajz szakos - korábbi polgári iskolai tanár váltotta fel (1971-ig).

A tanévnyitó munkatervi értekezlet jegyzőkönyve még az iskola fennállásának 10. évfordulójára való felkészülésről szól. A terveket - az intézményt is érintő - az októberi forradalmi események megghiúsították. A tanév első fele - a tanítás 5 hétig szünetelt - így nem nagyon értékelhető. A második félévtől a tantestület létszáma 3 fővel csökkent. A második félévben a helyzet konszolidálódott. A tanév végi átlageredmény 3,6 lett.

Az **1957/58-as tanévet** a konszolidáció jellemezte. Heszler József igazgatása alatt a tantestület megfiatalodott. E tanévben az iskola már három I. osztályt indíthatott, mivel 121 általános iskolai tanuló kérte felvételét az intézménybe. A tárgyi feltételek javultak: egy új tanterem és egy új előadó nyílt.

Az **1958/59-es tanévet** a konszolidáció további elmélyülése jellemezte. A tanév 289 tanulóval, 10 osztállyal, 17 nevelővel indult."

"Szakmai vonatkozásban a tanév végén határozat született "egy úgy nevezett "praktikumi" 5+1-es osztály jövő tanévben indítására, mely a leánytanulók részére általános mezőgazdasági, a fiúk részére mezőgazdasági gépesítési alapképzést nyújtana. Az iskola patronáló üzemei a helyi termelőszövetkezetek és a környező állami gazdaságok legyenek."

Az **1959/60-as tanév** már 336 tanulóval, 11 osztállyal, 18 nevelővel kezdődött.

Békés megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya a gimnáziumot komplex-kísérlet folytatására jelölte ki. Előtérbe került a *munkaoktatás* (5+1), amely a szakközépiskolai képzés előfutára volt."

"Az **1960/61-es tanévben** a 317 tanuló évfolyamonként 3 osztályban - összesen 12 tanulócsoporthoz folytatta tanulmányait. Az intézmény a régió bázis-iskolájává vált. (17-19 általános iskola adta az összlétszámot)

Az intézmény kivette részét a reformtörekvések megvalósításából, amelyhez jelentős állami támogatást kapott, a munkaoktatás végleges polgárjogot nyert, elmélyült a nevelőmunka, megvalósult a tantestületi egység.

Az **1961/62-es tanévben** a tanulók száma 419 főre nőtt, a 13 tanulócsoportot 20 nevelő oktatta. A tanév oktatási feladatait a munkaoktatás különböző formái határozták meg, előkészítve a következő tanév profil-bővítését."

"Az **1962/63-as tanév** a középiskola történetében jelentős változást hozott: a gimnáziumi középiskolai oktatás mellett elkezdődött a szakközépiskolai oktatás mezőgazdasági gépszerelő szakon.

E profil beindulásának több előzménye volt. Mindenekelőtt az *1961. évi III. törvény*, amely megteremtette a négyéves szakközépiskolát.

("A középfokú oktatás gimnáziumokban, szakközépiskolákban és technikumokban történik".)

Célját az alábbiakban jelölte meg: a szakközépiskola elmélyítse és bővítse az általános iskolákban szerzett ismereteket, tovább fejlessze a tanulók műveltségét, világnézeti, erkölcsi, esztétikai, testi nevelését, és valamely szakmában nyújtson képesítést.

Ez az iskolatípus szakmunkásvizsgálóval záruló szakképesítést és érettségi bizonyítványt ad. Az új profil beindítása helyi hagyományokon is alapult: a gimnázium 1947. évi alapításával szinte egyidőben Gazdaképző iskola is nyílt a községben a földreform rendelet alapján földhöz jutott parasztság mezőgazdasági ismereteinek bővítésére. A helyzet az 1960-as évek elején új formában megismétlődött: a mezőgazdaság kollektivizálása új típusú szakembereket igényelt. Ezen a téren *találkozott a múlt hagyománya* és az akkori *jelen igénye*, amelyhez szervesen kapcsolódott egy igen agilis igazgató helyzetfelismerése.

Heszler József gimnáziumi igazgató - pártonkívüliként! - tagja volt a Békés Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának. Személyes kapcsolatai, szakmai tekintélye sok tekintetben ellensúlyozta a település háttérbe szorítását. Az 1960-as évek elején indult el a falvakból - Battonyáról különösen nagyarányban - az aktív munkaerő városokba való elvándorlása.

Esetünkben - a középiskola történetében - ekkor indult el a felfelé ívelő korszak: az egyre növekvő tanuló-létszám a szakközépiskolai oktatás elkezdése az intézmény épületének bővítését tette szükségessé. Az új épület helykijelölését 1962. március 30-án végezték a meglévő régi épület keleti oldalán levő telkeken. Az építkezéssel kapcsolatos döntés októberben született meg. A tervezési munkálatokat a Békés Megyei Tanács Tervező Irodájának munkatársai végezték, adaptálva, a MOT 1. 3-8/59. számú 4 tantermes felsőtagozatú típusiskola terveit, amely magában foglal egy nevelői lakást is. Az épület üzembe helyezését 1964. augusztus 27-re tűzték ki. Az 1962/63-as tanév a nagy vállalkozások és nehézségek éve volt.

Pozitív eredménynek mondható a jó beiskolázás. A tanulók összlétszáma 499 fő, ebből gimnazista 465, szakközépiskolás 34 tanuló volt. Negatív oldalt a nevelők túlterheltsége és a bejáró tanulók utazással történő improduktív tevékenysége jelentette.

Az **1963/64-es tanév** a középiskola továbbfejlődésének újabb állomása. A tanulólétszám 539 fő. ebből 473 gimnáziumi. 66 fő szakközépiskolai tanuló volt. E tanévben szűnt meg a gimnáziumi humán tagozat. A növekvő létszám szükségessé tette fiúkollégium létesítését. Ideiglenes jelleggel a kollégiumra várakozók a gimnázium tantermében nyertek elhelyezést. A tantermek száma is kevésnek bizonyult. A nevelők a kötelező óraszám másfélszeresét tanították. Jónak mutatkoztak a tanév végi mutatók: az iskola 3,5 tizedes, az érettségi vizsgák 3.4 tizedes átlageredménnyel zárultak.

Az **1964/65-ös tanév**: az intézmény történetének egyik legsikeresebb éve: átadásra került az új iskolaépület, amely 4 korszerű tantermet, 2 előadótermet, 4 szertárhelyiséget, kiegészítő tanári szobát, gondnoki irodát és egy szolgálati lakást foglalt magába. Az építkezés felvonulási épülete - némi átalakítással - új tanműhelyt biztosított az iskolának. Tanévkezdéskor a fiútanulók elfoglalhatták a gimnáziummal szemben kialakított kollégiumot.

E tanévben érte el az intézmény fennállása történetében a legnagyobb létszámot: 16 tanulócsoportba 552 tanuló járt. A tanév végén 144 tanuló tett érettségi vizsgát. Elkezdődött - leánytanulók számára - az állattenyésztő (baromfitenyésztő) képzés. Erősítve a nyelvoktatást, megindult a nyelvi laboratóriumi munka szervezése.

A pozitívumok mellett nehézségek is jelentkeztek: bár nőtt a tantestület létszáma 3 fővel - erősítve a szakközépiskolai oktatást - a tanári munka túlterheltsége nem enyhült.

Nehezítette az oktató-nevelő munka hatékonyságát az állategészségügyi okokból bekövetkezett kényszerszünet. A tanulók számottevő része 62 napig nem járt iskolába.

Az **1965/66-os tanévben** a gondok enyhültek, a tanévet az oktató-nevelő munka színvonalának, módszereinek megerősödése jellemezte. Előtérbe került a nevelésközpontúság. Az évközi jegyzőkönyvekben külön kérdésként szerepel a *munkaoktatás*. Az elemzésekből kitűnik a szakmai és szaktárgyi koncentráció fokozott igényének megfogalmazása. E tanévben érettségizett - 22 fővel - az első szakközépiskolai osztály, amely beváltotta a reményeket: a végzettek 80%-a gépszerelőként a mezőgazdasági üzemekben helyezkedett el. E tanévben 17 tanulócsoportban 540 osztályozott tanuló zárta az évet.

A következő - **1966/67-es tanévben** folytatódtak a sikerek: az össztanuló-létszám csökkent ugyan 497 főre, de javult a nevelői ellátottság 3 törzstaggal és egy óraadó nevelővel, (összesen 35 fő). A tanév során az iskolában kezdett kiépülni az orosz nyelvi tagozatos képzés is. A mezőgazdasági gépszerelő szakközépiskolában a nagy érdeklődés következtében párhuzamos első osztályokat indítottak. A tanév legnagyobb beruházási sikere: elkészült a gépszerelők modern szerelőcsarnoka és bővült gépparkja. A középiskola e tanévben ünnepelte fennállásának 20. évfordulóját.

Az **1967/68-as tanévben** a jubileumi megemlékezések folytatódtak. Emlékkönyv készült az évfordulóra. Hagyományteremtő Kezdeményezés indult útjára. A Mikes-kultusz ápolása kapcsán Mikes irodalmi levél-pályázatot hirdettek, amely nagy sikert eredményezett. E tanévben végzett az első állattenyésztő osztály, amely profil fokozatos kifizetése a következő tanévben kezdődött el. A nevelőtestület egy mérnök tanárral erősödött.

A következő **1968/69-es és az 1969/70-es tanévek** az iskola történetében a kiegyensúlyozottság jegyében keltek el. Az utóbbi tanévet - **1969/70** - egy új profil beindítása fémjelzi: a szakközépiskola áttért az elméletileg igényesebb *mezőgazdasági gépészeti profilra*.

Ennek sajátossága: új elméleti tárgyak nagyobb felkészültséget igényeltek, hátránya volt a gyakorlati óraszám csökkenése. A tanulók az összefüggő gyakorlatot az iskolai tanműhelyben, illetve mezőgazdasági termelő üzemekben végezték.

Az **1970/71-es tanévben** érte el utoljára az össztanuló-létszám az 500 főt. A tanév végén elhagyta az iskolát az utolsó baromfitenyésztő osztály. Működésének 4 éve alatt 86 tanuló szerzett érettségi bizonyítványt és vele együtt szakmunkás oklevelet. A tanév végén nyugállományba vonult a középiskola két kiváló pedagógusa: az iskolafejlesztő Heszler József igazgató és Szilágyi Lajosné Mácsai Terézia matematika szakos tanárnő. Heszler József 15 éves vezető munkáját Battonya város Képviselő Testülete 1999-ben posztumusz díszpolgári címmel ismerte el!

A következő - **1971/72-es tanév** az *iskolavezetésben* szükségszerű változást hozott: a már vezetési tapasztalatokkal rendelkező igazgató-helyettes dr. Takács László lett az intézmény vezetője. Korábbi tevékenységeiért magas állami elismerésekben részesült. Tagja volt a Köznevelés c. folyóirat Szerkesztő Bizottságának.

A vezetőváltás nem hozott törést az intézmény működésében: az új igazgató folytatta elődje intézményszervező tevékenységét.

A levelező oktatásban a gimnáziumi képzés mellett mezőgazdasági gépészeti szakkal bővült a felnőttképzés.

Az **1972/73-as tanév** jelentős dátum a középiskola történetében: 1972. november első napjaiban méltó keretek között ünnepelte **a középiskola fennállásának 25. évfordulóját**.

A jubileumi megemlékezés során Mikes-ülésszak megrendezésére került sor. Neves belföldi (Hopp Lajos, Kelemen József és Bánkúti Imre) és külföldi - romániai - (Veres Dániel, Domokos Géza, Duka Dezső) Mikes-kutatók tartottak színvonalas előadásokat.

A régi diákok részvételével megalakult az Öregdiákok Mikes Kelemen Köre.

Ebben a tanévben jelent meg a Battonyai Füzetek 21. száma, amely Emlékkönyv formájában méltatta a középiskola fennállásának negyed századát.

1972-ben került először kiadásra a Mladonyiczky Béla szobrászművész által készített *Mikes-plakett*. A bronzból készült I. fokozatot az iskola alkalmazottai közül 15 éve itt dolgozók kapják, valamint - tanév végén - az iskola legjobb tanulói.

felújítási és gáz-közművesítési munkálatai. E munkálatokból az iskolaközösség szinte valamennyi tagja - tanár és diák egyaránt - kivette részét. Ez a cselekedet szépen példázta az intézményhez való ragaszkodást.

"Az **1980/81-es tanévben** az intézmény tárgyi feltételei tovább javultak: a tantermek padlózatai és oldalfalai műanyag burkolatot kaptak. Az iskola vegyes hasznosítású mikrobuszt vásárolt, amely anyagbeszerzési és személyszállítási feladatokat látott el. A szakképzési támogatás zavartalan volt. A tanév végének kiemelkedő eseménye az érettségi vizsga. A végzős osztályok között utoljára szerepelt a mezőgazdasági gépész osztály. Mégsem ez adta említésre meg az okot, hanem az, hogy ebben az évben 5 vizsgatárgyból kellett a jelölteknek képességeikről számot adni. Újból kötelező vizsgatárgy lett a történelem. A tantárgy korábbi perifériára szorítása egy egész generáció számára jelentett felületes ismeretszerzést.

Az **1981/82-es tanévnek** is volt sajátossága: a négy évfolyamon 12 tanulócsoportban 334 tanuló fejezte be a tanévet. Ekkor végzett az utolsó tagozatos osztály. (Az Oktatási Minisztérium 1978-ban miniszteri rendelettel szüntette meg - kifutó rendszerrel - működésüket.) Ugyanakkor hatályba lépett a III. osztálytól kötelező választási lehetőségekkel a pályaorientáció és fakultációs rendszer. A szakközépiskolában - a növénytermesztő gépész szakon - valamennyi évfolyamon teljessé vált a képzés; sikeres érettségi vizsgát tett az első osztály. Az Országos Szakmai Tanulmányi Versenyen Kidling József 10. helyezést ért el.

E tanévben is folytatódtak a beruházások. Korábbi telekvásárlás előkészítette a 90 férőhelyes leánykollégium iskolához közel kerülését: megkezdődtek az építkezéshez az előkészületek.

1982 júniusa csendes ünneplés jegyében telt: a középiskola méltón ünnepelte fennállásának 35. évfordulóját. A ballagási ünnepségen - az Öregdiákok Mikes Kelemen Köre által kezdeményezett - Mikes-portrészobor avatására került sor. A szobor a gimnázium előterében kialakított helyen nyert el helyezést. A szobrot a neves szobrász Búza Barna készítette, az építészeti megoldást Schall József építőművész tervezte.

Folytatódott a hagyományteremtés, illetve ápolás: a végzős diákok minden évben ballagás napján megkoszorúzzák a szobrot, és az "új épület" falán elhelyezett - Simon Ferenc szobrászművész alkotását - Mikes Kelemen portrédomborművet.

1982-ben újabb Mikes-plakettal gazdagodott az iskola: Varga Géza szobrászművész alkotása a Mikes-plakett II. fokozata. (Csak kiemelkedő, a pályán, az intézményben eltöltött hosszú évtizedekért adományozható.)

A tanév említésre méltó eseménye: elkezdődtek egy új szakközépiskolai profil kialakításának munkálatai. Jelentős erőfeszítések és kapcsolatok felhasználásával a középiskola műszergyártó és karbantartó szakközépiskola működtetésére kapott engedélyt.

Ennek a vidéknek ipari múltja nem volt. Ami létezett az a mezőgazdasággal volt kapcsolatban (cukor-, dohány- és kenderfeldolgozás).

Az 1970-es évek derekán a vidéki ipartelepítési program, valamint magas szintű állami támogatás eredményeként a Magyar Optikai Művek gyáregységet telepített Battonyára. Szinte egy időben Mezőkovácsházán az EVIG, majd Battonyán a BHG létesített műszerész szakmai képzettséget igénylő gyáregységet. Az új üzemek léte szükségessé tette megfelelő szakképzett munkaerő képzését.

A középiskola vezetése már 1979-ben kinyilvánította szándékát új szakközépiskolai profil bevezetésére. Ehhez jó alapot teremtett az a tény, hogy a szakközépiskola képezte ki a MOM gyáregységének első forgácsoló szakembereit. Eleinte gondot okozott a megfelelő szak kiválasztása. Végül a mechanikai műszerész szakmán belül a műszergyártó és karbantartó szak mellett született döntés. Az engedélyezési eljárások hosszabb időt vettek igénybe.

Az **1982/83-as tanév** a középiskola történetében új fejezetet nyitott: a műszerész szakma beindításával három profilra kiteljesedett a képzés. Az új profil iránti érdeklődés felülmúlta a várakozást: 41 tanuló jelentkezett az első osztályba. A képzés nemcsak a fiúk, hanem a lányok érdeklődését kivívta. Az új profil beindításával a középiskola tanulóinak száma 374 főre emelkedett: 220 gimnazista mellett 154 szakközépiskolás járt iskolába.

E tanév során történt az áttérés az 5 napos tanítási hétre, amely a mai napig is a magas óraszámok miatt problémát okoz valamennyi középfokú intézményben. Hamarosan jelentkeztek a nulladik órák.

A többcélú intézmények követelménye a jól szervezett munkarend": a 3 profil, a közismereti tárgyak tanításának megszervezése - órarend kialakítás - a szakmai elméleti és főként gyakorlati oktatás összhangba hozása, igazodás a bejáró tanulók mostoha közlekedési lehetőségeihez.

"A tantestület közismereti szakos tanárai a gimnáziumi osztályok mellett a szakközépiskolában is tanítottak, ami nem okozott problémát.

Az **1983/84-es tanév** új létesítmény átadásával kezdődött: megnyílt a 90 férőhelyes modern leánykollégium. Ez a nevelőintézmény nagy összefogással jött létre: a megye, a nagyközség és a rengeteg társadalmi munka összefogásának eredményeként."

"A középiskola és intézményei épületeiket tekintve is közel kerültek egymáshoz, az étkeztetés egyszerűsödött.

A tanév során 14 tanuló csoportban összesen 369 tanuló járt a középiskolába. Szembetűnő a műszergyártó szak második évfolyamán már csak 27 tanuló végzett. (I. osztályban 41 fő iratkozott be!) A lemorzsolódás okát a magasabb szakmai követelmények elvárásában kell keresnünk. Ebbe az iskolatípusba az általános iskolából inkább a jobb képességű tanulóknak kell jelentkezniük!

A gyakorlati foglalkozás és képzés a növekvő évfolyamok és osztályok létszáma miatt gondot jelentett. 1983-ban a MOM battonyai gyáregységében modern tanműhely nyílt, így lehetővé vált a képzés "élőben" történő alkalmazása. A következő évben - 1984-ben - a bázisüzemek száma nőtt: a Mezőhegyesi Mezőgazdasági Kombinát Cukorgyára biztosított gyakorlóléhelyet a műszerész tanulóknak. Itt "kihelyezett" szakoktató, valamint a cukorgyár szakemberei vezették a szakmai gyakorlatokat.

Az **1984/85-ös tanév** második félévében az intézményvezetés élén személyi változás történt: " dr. Takács László igazgató lemondása után a középiskola fiatal matematika-fizika szakos tanára - és korábbi tanulója - Formanek István lett az intézményvezető. Az iskolavezetésben az igazgatóhelyettesek - Mag István matematika-fizika szakos gimnáziumi tanár és Veres Zoltán műszaki tanár - maradtak pozíciójukban."

A "tanév elején a beruházási megtakarításokból és a megyei tanács 1 millió Ft-os támogatásával a kollégiumok udvarán négy tanterem és kiszolgáló egységeinek építése kezdődött el. A létesítmény kettős céllal készült: délelőtt tantermi célokat szolgált, délután a kollégium tanulóinak tanulószoba szerepét töltötte be. Az iskola tanulói közül Takács Tamás orosz nyelvből az OKTV-n 7. helyezést, majd a Nemzetközi Diákolimpián 2. helyezést ért el.

Sustik Ferenc az országos latin nyelvi versenyen 11., Szikora Zoltán növénytermesztő gépész tanuló az OSZTV-be bekerült, és az első 20 között végzett.

Az 1985. év nemcsak a középiskola történetében, hanem a magyar közoktatásban is jelentős változást hozott: 1985. április 18-án az országgyűlés elfogadta az 1985. évi I. törvényt, amely az oktatásról szól.

E törvény intézményünk vonatkozásában is átalakulást előkészítő változásokat eredményezett: teret biztosított a helyi kezdeményezéseknek, a szakmai önállóságnak, a nevelőtestület hatáskörét bővítette, a diákság számára lehetővé vált a diákönkormányzat létrehozása.

Az **1985/86-os tanév** elején került sor az egy év alatt elkészült négy tanterem és kollégiumi tanuló átadására. A tantermek sokat enyhítettek a középiskola tanulóinak elhelyezésén, mert a szaktantermek és a 16 osztály léte, a csoportbontások problémát jelentettek.

A tanévben megtörténtek az előkészületek az oktatási törvény bevezetésére. Előtérbe került a tehetség gondozás és a felzárkóztatás, mint nevelési feladat.

Esetünkben ez a kérdés különösen fontos, mert az iskola tanulói a hátrányosság valamennyi ismervét magukkal hozták, és maga az intézmény is távol esik a nagyobb városoktól, így beiskolázási körzete is - gimnáziumi szinten - behatárolt. A tanév során a középiskola három profilját 16 tanulócsoprtban 373 tanuló végezte. E tanév végén tett sikeres érettségi vizsgát - az iskolatörténetében első alkalommal - 22 műszerész tanuló.

A végzett tanulók közül többen szakirányú érdeklődésüknek megfelelően főiskolán tanultak tovább.

Az **1986-87-es tanév** az intézmény fennállásának 40. évfordulójára való felkészülés jegyében kezdődött. A jubileum igazolta középiskola létjogosultságát, azt, hogy tud megújhódni, oktatási-nevelési palettáját tudja bővíteni. A tanév során volt utoljára 16 tanulócsoprtja - a 3 profilon - az iskolának. A középiskola neve a 40. évforduló idején: Mikes Kelemen Gimnázium, Ipari-Mezőgazdasági Szakközépiskola és Kollégium.

A tanév elején öt új nevelővel bővült a testület, amely már a tanév-előkészületi munkálataiból tevékenyen kivette a részét. 1986 elején sorban jelentek meg az 1985-ben elfogadott oktatási törvénymódosító rendeletei. A Gázsó Ferenc vezette minisztériumi irányítás, és a szakemberek által tett észrevételek megfelelő segítséget nyújtottak az oktatási intézményeknek. A kerettantervek, az alaptankönyvek mellett

bővült az iskolai demokrácia, a tantestületek döntési jogköre. Nagyobb lendületet kapott a számítástechnikai oktatás, amelynek első lépéseit 1983-ban kezdte meg az iskola.

E tanévtől már mint tantárgy szerepelt, és beépült az oktató munkába.

Megkezdődött az oktatási intézmények nevelési program-készítése, új, - az iskolához adaptált házirendek készítése. Ezek a törvény által biztosított jogkörök - a 90-es évek hányattatásai után - ma is valós tények a magyar közoktatásban.

Az **1987/88-as tanév**: a középiskola történetében annyi változást hozott, hogy csökkent egy tanulócsoporthal a tanulólétszám: év végén 342 tanuló végzett. Az érettségizők száma a három profilon meghaladta a 80 főt. A beiskolázás a gimnázium és a növénytermesztő gépész szakon maradt el a várakozástól, ugyanakkor műszerész szakma iránti érdeklődés stabilizálódott. Ennek okát a környék és a helybeli ipari üzemek bővítésében kell keresnünk.

1988-as év újabb változást hozott a középiskola történetében: Battonya nagyközség megpályázta a *városi cím* elnyerését.

E szép címnek és rangnak történelmi múltja volt: 1839-ben Battonya mezővárosi címet kapott - vásártartási joggal - és fontos szerepet töltött be a Pest-Arad közötti út mentén. A mezővárosi címet a XIX. század végéig viselte, majd lemondott a rangról.

A jelenkor igénye volt a városi cím elnyerése, amely támogatásra lelt állami-politikai körökben és a helyi vezetés és lakosság vágyát is képezte.

A várossá nyilvánítás pályázatakor a településnek több mutatóval kellett rendelkeznie, amelyek az elbírálást megkönnyítették. Egyik kritérium volt: a pályázónak rendelkeznie kell általa fenntartott középfokú oktatási intézménnyel is. Battonya, mint település közigazgatásilag a pályázat beadásakor Békés megye közvetlen megyei irányítás alatt álló nagyközsége volt. Így a középiskola is ebben a státuszban működött, mindaddig, amíg a nagyközségi tanács vissza nem vette közvetlen irányítása és fenntartása alá, hogy megfeleljen a városi cím elnyerésének.

Az 1989. március 1-jei hatállyal a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a 16/1989. számú határozatával Battonyát várossá nyilvánította.

A középiskola már *városi középfokú oktatási intézménynek* minősült 337 tanulóival.

Egy évvel később az országban politikai-gazdasági rendszerváltozás ment végbe.

Az 1980-as évtized a középiskola történetében - a kisebb-nagyobb megrázkódtatások ellenére - biztonságos időszakot jelentett. Az intézmény tárgyi-dologi feltételei a fenntartók jóvoltából mindig biztosítva voltak. A szakközépiskola profilja bővült. A végzett tanulók egy része továbbtanult, vagy elhelyezkedett a gazdasági élet különböző területein. Az intézmény a rendszerváltozást a település által államilag fenntartott önálló intézményként élte meg."

"Az **1989/90-es tanévben** 348 tanuló végzett a négy évfolyam 12 tanulócsoportjában. (175 gimnáziumi, 63 gépész és 107 műszerész tanuló!) Ez a tanulólétszám a rendszerváltozás idején, az 1990/91-es tanévben még nőtt is: 15 tanulócsoportban - utoljára - 364 tanuló - 192 gimnáziumi, 63 gépész és 109 műszerész - végzett.

Az évtized első két tanévében a középiskola történetében még nem jelentett gondot. A tantestület létszáma, összetétele alig változott, az intézmény működési feltételei biztosított volt."

"Az **1991/92-es tanévben** az intézmény tanulólétszáma nőtt - 391 osztályozott fő -, viszont az osztályok száma 12-re csökkent.

Elsősorban a gimnázium és a mezőgazdasági gépész szakma (!) iránti érdeklődés nőtt. Ez a tanév volt az intézménylétszám csúcspontja az évtizedben. A tanév végi tanulmányi eredményekben - javulás tapasztalható - elérte a 3,5-es átlagot. Az iskolán belül működő kollégium tanulóinak létszáma ebben az évben 160 fő volt. Az ezt követő években a létszám állandóan csökkenő tendenciát mutat.

Az **1992/93-as tanévben** 390 tanuló járt a középiskolába. Megnőtt a gimnáziumi tanulók száma, csökkent a két szakközépiskolába jelentkezők aránya.

Ekkor már szembetűnően érzékelhető volt a két szakmai profil iránti érdeklődés hanyatlása. A mezőgazdasági szövetkezeteket elérte a kárpótlási törvény hatása, - megindult a bomlási folyamat. A termelőszövetkezetek gépparkjai is kisajátításra kerültek, így a gépszerelő, karbantartó állomány szinte mindenütt munkanélkülivé vált.

Ami a műszerész szakmát jelenti a környék - és főként Battonya - üzemei bezártak. Ezeket a döntéseket a budapesti anyavállalatoknál hozták meg. Ezekkel a döntésekkel tömeges munkanélküliséget idéztek elő, ami napjainkig érzékelhető.

Az **1993. év** a magyar közoktatás szempontjából valamennyi intézmény jövőjét meghatározó törvények éve volt. Intézményünket a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény és a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény egyaránt érintette. Mindkét törvény "holidaysban", azaz az országgyűlés nyári időszakán - tanítási szünetben - került elfogadásra, így az **1993/94-es tanév** a törvényi előírások bevezetésének jegyében folyt. A középiskola fokozatosan eleget tett az új elvárásoknak: 9 fővel megalapította az iskolaszéket, új Szervezeti és Működési Szabályzatot és Házirendet alkotott. A tanévben a tanulói létszám jelentősen csökkent: tanév végén 321 osztályozott diák végzett. A csökkenés valamennyi iskolatípusban érzékelhetővé vált. Okát a változásokra reagáló új iskolák, új profilk megjelenésében, és azok elszívó hatásában kell keresnünk. Békés megyében új iskolák jelentek meg, új választási lehetőségeket kínálva."

"Az **1994/95-ös tanév** látszólag jól indult, mivel a tanulólétszám alig csökkent - 316 év végén osztályozott tanulóból 204 gimnáziumi, 57 gépész, 55 műszerész tanuló kapott bizonyítványt. Negatívum, hogy az osztályok (tanulócsoportok) száma 11 -re csökkent.

Közben a fenntartó-város forráshiánya nőtt. A középiskola fenntartása és működtetése nagy terhet rótt a településre. A munkanélküliség nagy méreteket öltött, a szociális ellátásra szorultak száma nőtt, a bevételi források szűkültek. A rendszerváltozás utáni második választási ciklus képviselőtestülete 1994. december 29-i ülésén - szoros szavazási arányban - fontos döntést hozott. A település a forráshiány enyhítésére úgynevezett ÖNHIKI-s pályázatot nyújtott be. Ennek feltétele volt - az akkori törvény szerint -, hogy ha középiskolát tart fenn - mint vállalt feladatot - köteles működtetésére az intézményt a megye fenntartási jogkörébe adni.

Erre a hatályban lévő 1993. évi LXXIX. törvény 86.§ (3) bekezdése adott lehetőséget. A város képviselő-testülete élve a lehetőséggel 174/1994. (XII. 29) KT határozatával úgy döntött, hogy 1995. július 1-jei fordulónappal működtetésre átadja a battonyai Mikes Kelemen Gimnázium, Ipari-Mezőgazdasági Szakközépiskola és Kollégium intézményét Békés Megye Képviselő-testületének enyhítve a település intézmény-finanszírozási nehézségeit.

A megállapodás megkötésére 1995. július 1-jén került sor. A megállapodás értelmében a középiskola ingóságai az új fenntartó tulajdonába kerültek, a település tulajdonában maradtak az ingatlanok.

A város képviselő-testülete 195/1995 (VII. 3) KT határozatában vállalta, hogy a középiskola ingó vagyonának karbantartására évenként 1 millió Ft-ot fordít.

Ezek a megállapodások átmeneti időre meghatározták a középiskola sorsát.

Az **1995/96-os tanév** indulásakor az intézmény ellátási gondjai megoldódni látszottak, ellenben a beiskolázás terén visszaesés jelentkezett. A középiskola tanulócsoportjainak száma 10-re csökkent, az év végi osztályozott tanulólétszám 270 fő. Ebből 172 gimnáziumi, 54 mezőgazdasági gépész és 44 műszerész tanuló volt.

Erre az időre esik - Békés megyében is - a szakközépiskolák iránti érdeklődés hanyatlása. Esetünkben a mezőgazdasági gépész és a műszergyártó és karbantartó szakmák iránti érdeklődés lecsökkent. Jelenleg sem a megye, sem a nemzetgazdaság nem igényli a középiskola által működtetett szakmák tömegesítését. Ezek a tények a középiskola kollégiumi létszámának drasztikus csökkentésében is (fokozatosan 60 fő alá csökkent az összlétszám) megnyilvánultak.

A középiskola tantestülete felismerve a beiskolázás gondjait, igyekezett magát — a középiskolát - vonzóvá tenni. Az 1995/96-os tanévtől minden évben megrendezi a "Középiskolás leszek" tantárgyi vetélkedőt, általános iskola 8. osztályos tanulói számára. A 8 tantárgyból meghirdetett verseny első két fordulóját, illetve a kiírt feladatok megoldását írásban kell megtenni.

A megyeszerte ismertté vált versenyre több mint 30 általános iskola nevez. A levélben beküldött megoldások - több száz -javítását a középiskola tanárai anyagi ellenszolgáltatás nélkül végzik. A legjobbak a középiskolában rendezett döntőkön mérik össze tudásukat.

Alapjában véve a középiskola által rendezett vetélkedő az úgynevezett "nagy iskolák" számára is jó tesztelésnek bizonyul. Az itt győztes és helyezést elért tanulók felvételi próbatétel nélkül jutnak "nevesebb" középiskolába. 1995 októberében megjelent a Kormány 130/1995. (X. 25) Kormányrendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról. Ebben már körvonalazódott az intézményi pedagógiai program, és a helyi tanterv kidolgozásának ütemezése. Az intézmény feltételeinek, tapasztalatainak és igényeinek megfelelően

fokozatos és folyamatos fejlesztéssel térhet át a tartalmi szabályozás új rendszerére, figyelembe véve a különböző tantervi változásokat. Ezek az elvárások már a következő tanévben valósultak meg.

Az **1996/97-es tanév** az iskolatörténeti szempontjából igen jelentős: e tanévben ünnepelte a középiskola fennállásának 50. évfordulóját.

A megemlékezésre való felkészülés már az előző tanév végén elkezdődött. Az intézmény a jubileumra kiállítással, ünnepi megemlékezéssel készült.

Fontos dokumentumok, relikviák kerültek bemutatásra a gimnázium egyik tantermében berendezett kiállításon. Az ünnepi megemlékezésen - amelyen részt vettek a gimnázium első végzős osztályának élő öregdiákjai és régi tanárai is

Békés Megye Közgyűlésének elnöke a középiskolának megyei zászlót adott át.

A sok visszatérő öregdiák az emlékeik felelevenítése és a viszontlátás öröme mellett a középiskola sorsa iránti aggodalmát is kifejezésre juttatta.

E tanévben az ösztöndíjasok létszáma 250 fő alá (243!) csökkent. A gimnáziumi tanulók száma 152 fő, mezőgazdasági gépjavító szakon (9-11. évfolyam) 43, növénytermesztő gépész szakon (9-12. évfolyam) 41 tanuló végzett. A tanulócsoportok száma: 10.

E tanévben már léteztek az összevont szakközépiskolai osztályok. A közismereti tárgyakat együtt, a szakmai tárgyakat szakmánként tanulták. A szakmai gyakorlatok végzése már problémákkal járt. A mezőgazdasági szakközépiskola számára Battonya Város Képviselő-testülete 15 hektáros úgynevezett tangazdaságot bocsátott rendelkezésre. Ennek működtetése gazdaságtalannak bizonyult."

"A tanév során készült el az intézmény pedagógiai programja és a helyi tanterve.

E jelentős, jövőt meghatározó dokumentumok elkészítése mozgósította az egész tantestületet.

A pedagógiai program helyesen határozza meg az iskola által felvállalható legfőbb értékeket - ezek:

- a kommunikáció
- az alkotó képesség
- a humanista szemlélet; erkölcs
- a lokálpatriotizmus
- a testi-lelki egészség.

Az értékekhez kapcsolódó célok és feladatok egymást erősítve jelennek meg."

"A hagyományos iskolaszervezet gimnázium + szakközépiskola mellett (megtartva korábbi profiljait) az 1997/98-as tanévtől bevezetni szándékozta a szakiskolai képzést. Az 1997/98-as tanévtől már nem tudott szakközépiskolai képzést indítani a csekély érdeklődés miatt. A helyi pedagógiai program és tanterv elkészült."

"Az 1996/97-es tanév második féléve jelentős eseményekkel indult. Február elején pályázat készült az önfejlesztő iskolák tréningjére. Február 11-én a középiskola - megyei fenntartói jóváhagyással - szerződést kötött az Orosházi Határőr Igazgatósággal határrendészeti fakultációs oktatás bevezetésére. A profil felvállalását indokolta: Battonya városa határmenti település, és egyben 24 órás határátkelőhely. Így az elméleti és gyakorlati fakultációs képzésnek megvannak a feltételei. Ez a felismerés - amit a jövő igazolt - elsősorban a gimnáziumi beiskolázás gondjain enyhített. Többszörös túljelentkezés tapasztalható a megye különböző településeiről. Fiúk és lányok egyaránt jelentkezhettek erre a profilra.

Tanév végén 7! tanulóval kifutott a növénytermesztő .gépész szak, amit a következő tanévtől felváltott a mezőgazdasági gépjavító és karbantartó szakma oktatása, abban a reményben, hogy erre a profilra lesz kellő jelentkező.

Az **1997/98-as tanév** elején - szeptember 5-én - a középiskola Békés megyében másodikként belépett az önfejlesztő iskolák hálózatába. A tanév a változások jegyében indult: ekkor került sor először az Országos Képzési Jegyzék szerinti szakképzés indítására gépíró és szövegszerkesztő szakmában. A 16 és 22 év korhatár közötti fiatalok (elsősorban érettségizettek) számára indított 1 éves képzés keretében a gépírás és számítástechnika alapjait, a szövegszerkesztők és táblázatkezelők használatát sajátították el, valamint gyakorlatot szereztek az ügyintézés és a levelezési ismeretek terén. A szakközépiskolában most már a gépész és műszerész szakmacsoport a közismereti tárgyakat összevont osztálykeretben tanulja a 18 tanuló.

Elkezdődött a határrendészeti fakultációs képzés nagy létszámú osztály keretében.

A tanév végén 246 tanuló kapott osztályzatot. 11 osztály működött. A negatív csúcs, hogy mindössze 40 jelölt tett érettségi vizsgát.

1998 nyarán fenntartói és városi beruházással a korábbi 4 tantermet (és tanulószobát) átalakították fiúkollégiummá.

Az **1998/99-es tanév** profil-bővülést hozott az intézmény történetében: beindult az OKJ szerinti szakképzés a 9. évfolyamon. Az iskolaszervezeti változások nem érintették az alap-profilt, így korábbra is a hagyományos szakmák kerültek előtérbe. A 35 fővel beinduló első osztályban növénytermesztő gépész, mechanikai műszerész, valamint gépíró és szövegszerkesztő orientációval indult el a képzés."

"A tanév végén 10 osztályban 213 tanuló kapott bizonyítványt. Ez volt az iskolatörténet utóbbi évtizedeinek tanulólétszámot tekintve a mélypontja.

Az **1999/2000-es tanév** a középiskola történetében a "fordulat éve" volt.

Minden tekintetben nagy változások zajlottak le: 38 év után megszűnt a szakközépiskolai képzés: 10 gépész és 9 műszerész tanulóval elballagtak a szakközépiskolások. E tanévben csak 9 osztály keretében folyt az oktatás. A szakiskolai 3 szakma az alapismereteket egy osztály keretében sajátította el. Megnőtt a gimnázium, s ezen belül a határrendészeti fakultáció iránti érdeklődés." "A kollégiumi létszám 40 fő körül mozgott."

"Battonya Város Képviselő-testülete 2/2000 (I. 20) KT határozatával előzetesen úgy döntött", "hogy 2000. augusztus 1-jei fordulónappal visszaveszi működtetésre a középiskoláját.

A tanév második fele már az átvételi előkészületek jegyében telt. Békés Megye Képviselő-testülete 40/2000. (III. 31) KT számú határozatával döntött az átadás tartalmi részéről. A középiskola az 1999/2000-es tanévet megyei intézményként zárta 237 tanulóval. Az új tanévet újból, mint városi fenntartású intézmény kezdte."